

Ammehoela!

'Verandering kost tijd', was het opvallend gelijklopende refrein waarmee alle oob-accountantsorganisaties reageerden op de jongste AFM-rapportage over de kwaliteit van hun controles. Stakeholders als de VEB en Eumedion zijn niet bereid om nog langer geduld op te brengen voor het uitblijven van betere rapportcijfers. Het is zelfs de vraag of we met het huidige kompas wel de juiste koers aanhouden.

De AFM geeft negentien van de 32 onderzochte controledossiers bij de 'grote vier' een onvoldoende. De iets kleinere oob-kantoren doen het nog slechter op het gebied van kwaliteitsbeheersing, oordeelt de toezichthouder. Het is logisch dat de stakeholders van de sector - zoals aandeelhouders, politici en media - minder laconiek reageren op deze bevindingen dan de kantoren zelf. Welke zekerheid verschaft de externe accountant het maatschappelijk verkeer, wanneer tweederde van de controles onder de maat is? Hoe is het mogelijk dat accountantsorganisaties nog steeds gepeperde rekeningen opsturen en partners het twee- tot viervoudige van een minister verdienen, terwijl zij niet in staat zijn om simpele beroepsregels na te leven? Verandering kost tijd?! Ammehoela!

Wat ons verbaast, is het kennelijke onvermogen om de interne kwaliteitsbewaking zo in te richten dat ieder controledossier 'AFM-proof' is. Je weet zo langzamerhand wel waar de AFM op let en wat de gevolgen zijn wanneer die AFM onvolkomenheden constateert: gedoe, reputatieschade en boetes. En toch ben je niet in staat om als externe accountant naar behoren te functioneren en de interne kwaliteitscontrole zo te organiseren dat er onmiddellijk een alarmbel afgaat, wanneer een controleverklaring wordt afgegeven die niet voldoet aan de eisen. Dat is een dubbele fout en maatschappelijk onaanvaardbaar.

Er gaapt een kloof tussen de toezichthouder die dikke rode strepen zet en kantoren die zeggen dat je bij een cultuurverandering nu eenmaal niet direct resultaat kunt verwachten. Alsof je drie jaar op rij door rood rijdt, maar bij de nieuwste bekeuring moppert dat je toch echt druk bezig bent om je remmen beter onder controle te krijgen. Na wat gemurmel over versnelling heeft het big four-kartel met kennelijke steun van de NBA de loopbrug alweer opgetrokken en gaat over tot de orde van de dag.

De hamvraag is waarom deze accountantsorganisaties niet in staat zijn om de kwaliteit op orde te krijgen. We kunnen het volgende bedenken:

- 'Wij vinden de eisen die de AFM stelt zwaar overdreven.'
- 'Wij weten zelf eigenlijk ook niet zo goed waar een controle aan moet voldoen.'
- 'Wij houden te weinig winst over wanneer we alles doen wat we zouden moeten doen.'
- 'De klant weigert om de controle *fee* te betalen die we zouden moeten rekenen wanneer alles volgens het boekje gaat.'
- 'Wij zijn niet in staat om de AFM te overtuigen dat onze interpretatie weliswaar afwijkt van de hunne, maar past binnen de regels.'

Zeg dat dan! Met deze op zich plausible verklaringen praat je fouten niet recht, maar kun je in ieder geval het gesprek aangaan. Het huidige gebrek aan helderheid over de echte oorzaken van de uitblijvende verbeteringen staat in schril contrast met de plechtige belofte van de sector om kwaliteit als het hoogste goed te omarmen en onze maatschappelijke rol centraal te stellen. Daar hebben we zelfs een eed voor moeten afleggen. Dat critici, zoals de AFM, nu vermoeden dat het verdienmodel het toch steeds weer wint, is dan ook niet zo vreemd. De logische vervolgstap is dat de vraag opkomt waarom accountants een wettelijk monopolie hebben om de boeken te controleren, als voortdurend blijkt dat zij dat niet op een deugdelijke wijze kunnen of willen uitvoeren.

We kunnen ook vaststellen dat de 53 maatregelen die de oob-accountants omarmden om echt het verschil te gaan maken, niet leiden tot een ander beeld. Van de grote vier is EY de enige die honderd procent scoort in de NBA-monitor rond de implementatie van de maatregelen. Maar door de AFM wordt EY nu als enige van de big four gedegradeerd naar de eerste divisie. Een pijnlijk resultaat voor een organisatie die jarenlang als devies voerde: *Quality In Everything We Do*. Die het meest profiteerde van de gedwongen kantoorwissels. En de voorzitter leverde van de beroepsorganisatie die de grootste leden niet in het gareel krijgt, inclusief zijn eigen kantoor dat nu voor straf in de hoek wordt gezet.

Het is daarom de vraag of het doorgaan op ingeslagen paden, zoals de NBA voorstelt, echt zoden aan de dijk zet. Dat geldt ook voor de niet-oob kantoren, waaronder de mkb-accountants. Wij hebben echt niet de illusie dat de kwaliteit van deze kantoren significant beter is dan van de oob-collega's. Maar we geloven niet dat een slap aftreksel van de 53

maatregelen de juiste koers is om hier verandering in te brengen.

Kwaliteit heeft te maken met deskundigheid, integriteit, onafhankelijkheid en het vermogen om voor klanten (en de maatschappij) echt toegevoegde waarde te bieden. Zo lang externe toezichthouders als de AFM vaststellen dat die 'basics' niet op orde zijn, kunnen we echt niet volstaan met een veranderagenda die niets verandert. We moeten terug naar de tekentafel. Met voor mkb-accountants een eigen analyse en agenda die meer biedt dan een light-versie van een 53-maatregelen-programma, waarin het overgrote deel van de kleinere kantoren zichzelf totaal niet herkent.

'Veranderen kost tijd' is een doekje voor het bloeden van een sector die maar niet wil inzien dat het geduld van het maatschappelijk verkeer echt op is. Dat is levensgevaarlijk.

Deel dit artikel

f in

Marco Moling en Guus Ham zijn respectievelijk voorzitter en directeur van de Nederlandse vereniging van accountants en accountantskantoren (Novak), de belangenvereniging voor mkb-accountants.

GERELATEERD

NIEUWS | 30 april 2021

Hans van Baalen overleden

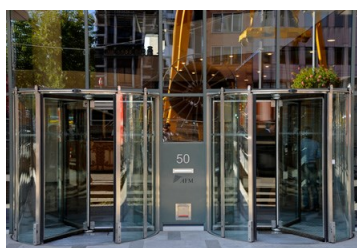
VVD-politicus Hans van Baalen is op 60-jarige leeftijd overleden, na een kort ziekbed. Van Baalen werd begin deze eeuw bij accountants bekend door zijn voorstellen... →

NIEUWS | 28 april 2021

Brandbrief aan SEC over verval toezichthouder PCAOB

Een groep prominenten in de accountancy en tevens voormalige leden van de Investor Advisory Group (IAG) van de Amerikaanse toezichthouder op accountants, de Public... →

NIEUWS | 13 april 2021

AFM Jaarverslag 2020: 'Blijvende aandacht nodig voor kwaliteitsgerichte cultuur'

Om de kwaliteit van wettelijke controles duurzaam van hoge kwaliteit te laten zijn, is blijvende aandacht nodig voor een kwaliteitsgerichte cultuur bij accountantsorganisaties. →

Arnout van
Kempen

DISCUSSIE | Column | 09 april 2021

Audit quality en innovatie

Innovatie van de wettelijke controle is onmogelijk bij de bestaande regulering, meent Arnout van Kempen. →

NIEUWS | 08 april 2021

Kwartiermakers organiseren rondetafelsessies voor managers accountantskantoren

De twee Kwartiermakers toekomst accountancysector, Marlies de Vries en Chris Fontein, organiseren twee rondetafelsessies voor (senior) managers van accountantsorganisaties. →
